

Анна Федак

аспірант,

Кафедра дизайну та основ архітектури, Інститут архітектури,
Національний університет «Львівська політехніка»

ОСТРІВ АТЛАНТИДА В ДІАЛОГАХ ПЛАТОНА: СПРОБА РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАНЕПАД УТОПІЧНОЇ ІДЕЇ

Атлантида – міфічна острівна держава, яка уособлює втілення на Землі подоби Небесного Єрусалиму, Острова блаженних, Олімпу, «Золотої гори» та Вирію. Платон описує Атлантиду в двох своїх трактатах-діалогах «Тімей» та «Критій». За легендою, Боги розділили між собою землі за допомогою жеребкування. Посейдон, як один з наймогутніших богів, отримав острів з багатою флорою та фауною, родючими ґрунтами, який назвав на честь свого старшого сина Атлантидою.

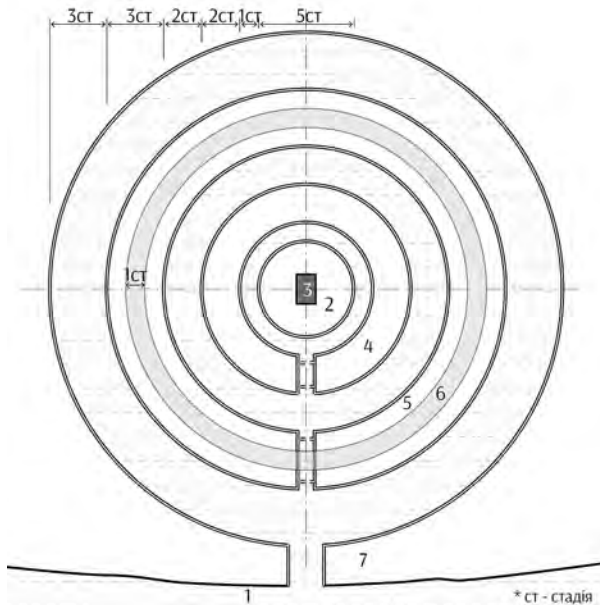

Рис.1. Схема розпланування території, де жив Посейдон та цариця Клейто на острові Атлантида: 1 – море; 2 – острів-акрополь; 3- храм; 4 - перше земляне кільце; 5 – друге земляне кільце; 6 – іподром; 7 – земля, на якій розташовані решта царств [Зображено Автором відповідно до опису в трактаті Платона «Критій»]

Територія острова Атлантида розділена на десять частин, відповідно до кількості синів Посейдона та цариці Клейто. Увесь простір був розпланований згідно з уявленнями про ідеальну містобудівну структуру, та мав всі ознаки утопічної та досконалої держави. Найбільшу увагу в своїх творах Платон приділив організації ділянки острова де жив Посейдон з дружиною, та, який перейшов у спадок їхньому старшому синові Атланту. Центральною частиною постає острів-акрополь, на якому розташовуються храми Посейдона та Клейто. Значна кількість житлових та громадських будівель була зведена на земляних валах, і чим менший статус мали власники, тим далі від акрополю були їхні будівлі. Кожне земляне кільце та мости через протоки були укріплені захисними мурами (рис. 1).

Правильні геометричні форми, чітке оброзмірення та увага до функціонального наповнення – це все робить Атлантиду прикладом ідеальної містобудівної структури. Використання правильної геометричної фігури – кола – є вираженням божественного начала, адже символізує вічність та нескінченність.

Занепад Атлантиди є уособленням того, що людські якості мешканців острова пересилили той ідеальний устрій, який був закладений Посейдоном. Розгубивши все божественне, що було покладено в основу їхньої держави, атланти спровокували Зевса на знищення їхнього острова.

Отже, можна стверджувати, що правильної містобудівної структури та використання ідеальних форм є недостатньо для втілення утопічної концепції. Будучи образом досконалого суспільства, за своєю першочерговою ідеєю, Атлантида втрачає свою могутність, демонструючи падіння утопічної ідеї, як результату невмілої спроби її реалізації: урахування лише геометричних та чисельних характеристик, без зміни суспільно-політичного устрою.